

โครงการสร้างนวัตกรรมชุมชน สู่การแก้ไขปัญหาชุมชนอย่างยั่งยืน
ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม (Pitching)

ชื่อชุมชน/ที่ตั้ง บ้านคลองน้ำเขียว ต.ศาลเจ้าโรงทอง อ.วิเศษชัยชาญ
จ.อ่างทอง

ภายใต้

โครงการยกระดับนวัตกรรมชุมชน ด้วยกระบวนการวิศวกรสังคม
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ประจำปีงบประมาณ 2568

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการทำวิศวกรรมสังคม โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้จัดทำได้ศึกษาและปฏิบัติการในการลงพื้นที่และการพัฒนาชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหาและสร้างความเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ หนังสือเล่มนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจบทบาทของวิศวกรรมสังคมที่ครอบคลุมทั้งด้านการพัฒนาชุมชน การส่งเสริมคุณภาพชีวิต และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความสุขและความมั่นคงในระยะยาว

เนื้อหาในเล่มประกอบไปด้วยแนวคิด หลักการ และกรณีศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการที่วิศวกรสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมในมิติต่าง ๆ

หวังว่าเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นแรงบันดาลใจให้ผู้อ่านทุกท่าน โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในสายงานวิศวกรรมสังคม ได้เล็งเห็นความสำคัญของบทบาทในฐานะผู้ขับเคลื่อนสังคม และร่วมกันไปสร้างอนาคตที่ดีขึ้นสำหรับคนรุ่นต่อไปให้ได้ยาวนานขึ้น

คณะผู้จัดทำ
สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ

สารบัญ

เนื้อเรื่อง	หน้า
เครื่องมือวิศวกรสังคม ขั้นที่ 1 ฟ้าประทาน	1
Cause – Effect	2
เครื่องมือวิศวกรสังคม ขั้นที่ 2 นาฬิกาชีวิต	3
เครื่องมือวิศวกรสังคม ขั้นที่ 3 ไทม์ไลน์ (TimeLine) “พัฒนาการ”	4
ไทม์ไลน์ (TimeLine) “พัฒนาการ”	5
เครื่องมือวิศวกรสังคม ขั้นที่ 4 ไทม์ไลน์ (TimeLine) “กระบวนการ”	6
เครื่องมือวิศวกรสังคม ขั้นที่ 5 M.I.C. Model เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น	7
งบประมาณ	8
SWOT	10
ภาคผนวก	11
ภาพและบรรยากาศ	15

เครื่องมือวิศวกรสังคม

Social Engineer's tools

เครื่องมือวิศวกรสังคม ชั้นที่ 1 ฟ้าประทาน

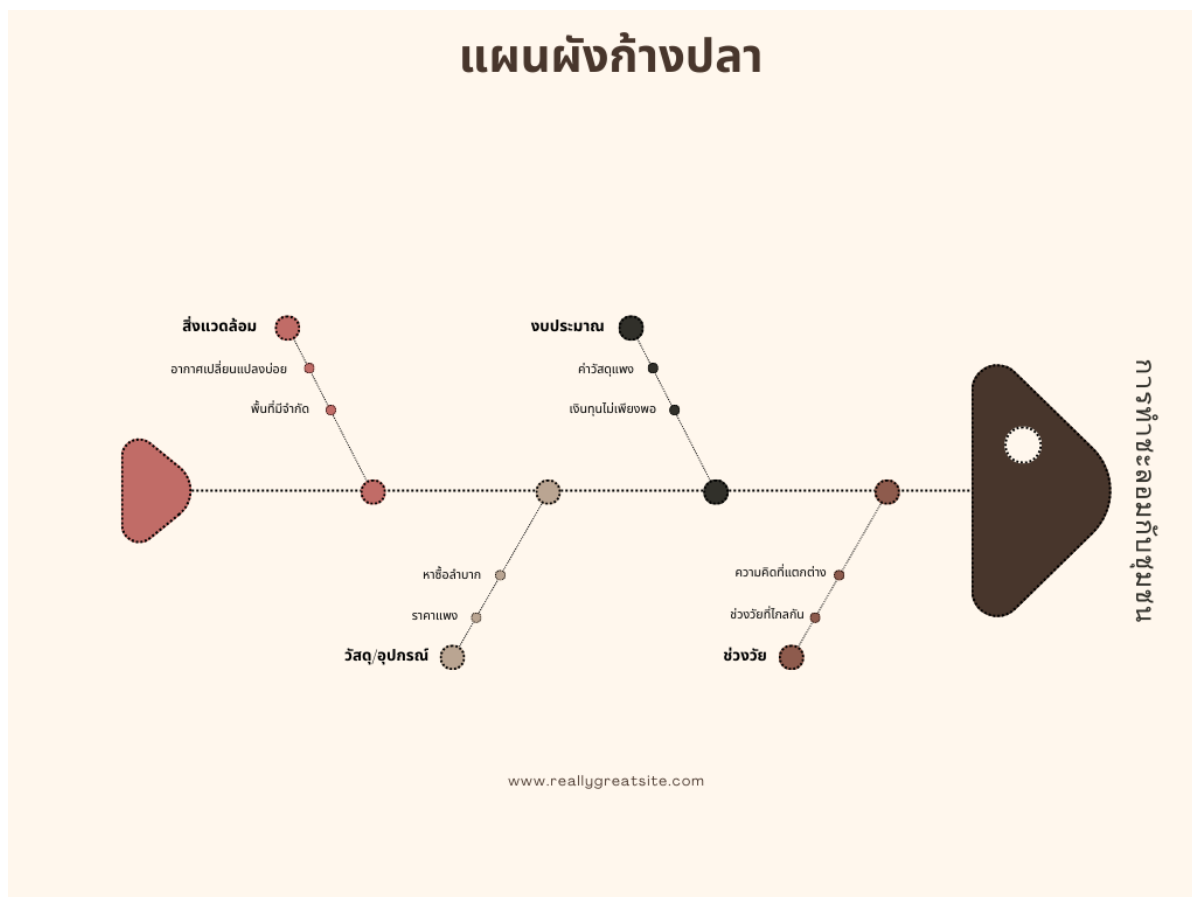
(1) สิ่งที่เห็น (Fact)	(2) ความรู้สึก (Feeling)
- อากาศร้อน - สถานที่ไม่สะดวก - อุปกรณ์ไม่เพียงพอ - ช่วงอายุที่ห่างกัน - ความไม่หลากหลายของชะลอม	- เหนื่อย - อากาศร้อน - ความต้องการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า - เพิ่มรายได้ให้แก่ผู้คนภายในชุมชน - อยากให้ชะลอมมีลวดลายมากกว่านี้
(3) บอกเล่าเรื่องราวจาก “สิ่งที่เห็น” และ “ความรู้สึก” จากที่ได้ลงไปสำรวจและถามความต้องการของชุมชนเราจึงพูดคุยและหารือกับชุมชนว่าเราจะทำตัวสินค้าอะไรดี ผลสุดท้ายเราได้ตกลงกับชุมชนไว้ โดยที่เราจะทำตะกร้าชะลอมเนื่องจากเป็นสินค้าที่หาวัสดุได้ง่ายแล้วเป็นใบเบิกทางในการค้าขายให้กับชุมชน	

Cause - Effect

ระบุ ปัญหาหรือผล (Effect) ที่ด้านขวามือ (หัวปลา)

ระบุ สาเหตุหลักของปัญหา (Cause) หรือสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดผลนั้น ๆ ไว้ที่ก้างหลัก

และระบุสาเหตุย่อย/เหตุย่อยที่สัมพันธ์กับสาเหตุหลัก/เหตุหลักนั้น ๆ เป็นก้างย่อย

เครื่องมือวิศวกรสังคม ชั้นที่ 2 นาฬิกาชีวิต

ประเด็นการศึกษา : โครงการยกระดับการศึกษาเกี่ยวกับการชะลอ

สรุปประเด็นที่ได้จากการใช้นาฬิกาชีวิต

เครื่องมือนาฬิกาชีวิตทำให้ได้ทราบถึงข้อมูล ความเป็นมาของการทำชะลอ โดยมีประเด็นว่าให้ทราบถึงความเป็นอยู่ของ สมาชิกสมาชิกภายในกลุ่มและชุมชน ว่าแต่ละคนมีกิจวัตรประจำวันเป็นอย่างไรบ้าง

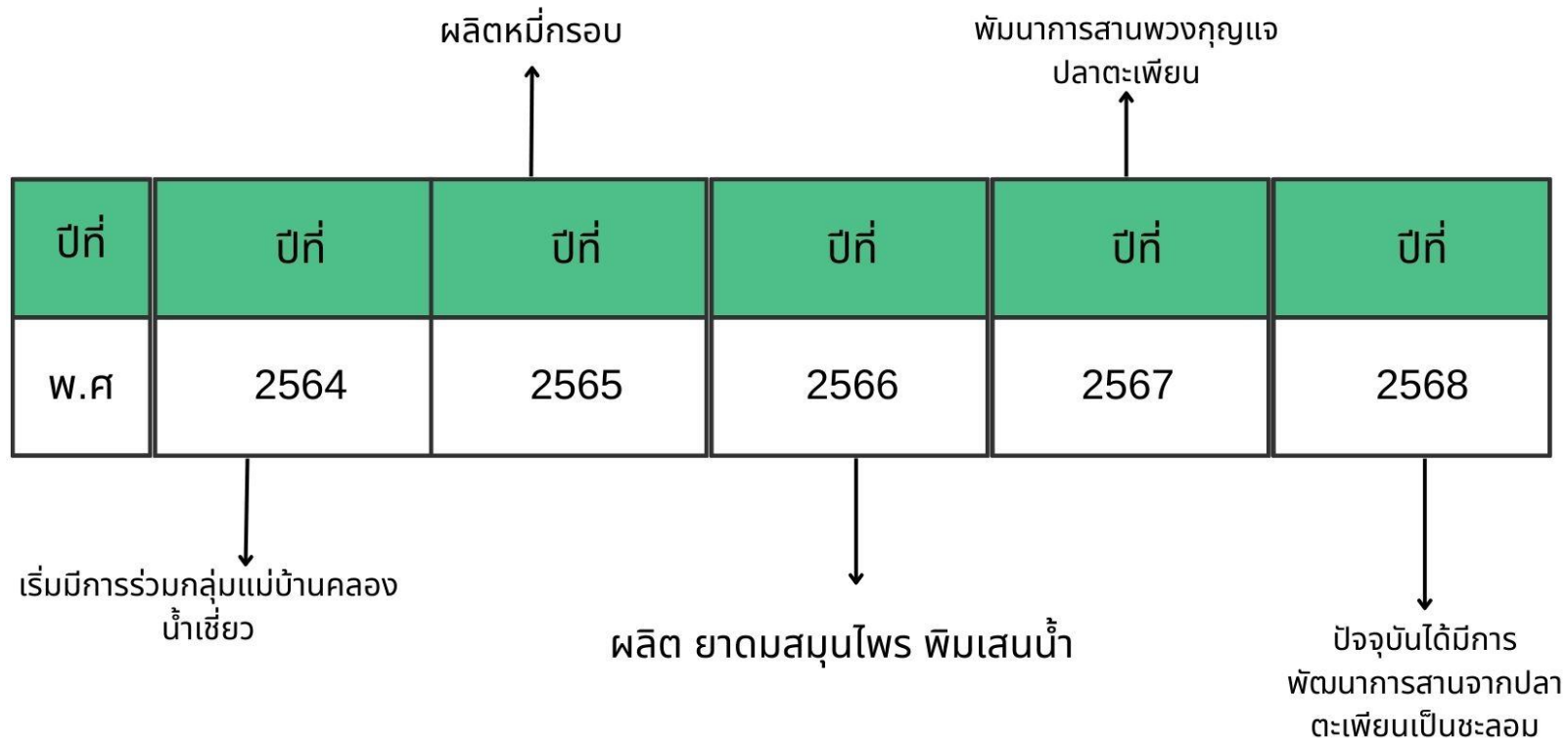
นาฬิกาชีวิตจากการลงพื้นที่มาใช้ในการดำเนินโครงการอย่างไร

- 1.การฟื้นฟูวัฒนธรรมท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เช่น การพัฒนาชุมชน เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน
- 2.มีการเชื่อมโยงระหว่างการทำนาฬิกาชีวิตดั้งเดิมกับการกระตุ้น เศรษฐกิจภายในชุมชนโดยการส่งเสริมให้เกิดการค้าขายภายในชุมชนและนอกชุมชน เช่น งานหัตถกรรม และสินค้าเกษตร
- 3.การมีส่วนร่วมของชุมชนชาวบ้านมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมและนำเสนอวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจภายในชุมชน

จากการลงพื้นที่สามารถนำนาฬิกาชีวิตมาดำเนินการดำเนินโครงการได้อย่างไรบ้าง

เครื่องมือวิศวกรสังคม ชั้นที่ 3 ไทม์ไลน์ (TimeLine) “พัฒนาการ”

ไทม์ไลน์ “พัฒนาการ” ของ.....การทำชะลอม.....
 ตำบล.....ศาลเจ้าโรงทอง.....อำเภอ.....วิเศษชัยชาญ.....จังหวัด.....อ่างทอง.....

ไทม์ไลน์ (TimeLine) “พัฒนาการ”

สิ่งที่ได้จากการใช้เครื่องมือ ไทม์ไลน์ (TimeLine) “พัฒนาการ”

ได้รู้ประวัติความเป็นมาของชุมชน การดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่คนในชุมชนทำร่วมกัน

บริบทของชุมชน

สมัยก่อนชุมชนบ้านคลองน้ำเขียวได้มีการทำชะลอมขึ้นมาค้าขายและส่งออกตามท้องถิ่นเพราะเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมาแต่ดั้งเดิมของตำบลแหลมงอบ นอกจากนั้นพื้นที่นี้ยังได้มีการนำผลิตภัณฑ์อื่นมาต่อยอดคู่กับชะลอม แต่ปัจจุบันได้มีการทำสินค้าอื่นเพิ่มมาหลากหลายเพื่อให้ชาวบ้านได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น จากอาชีพประจำของตนเองและนำมาต่อยอดองค์ความรู้ที่สืบทอดมาจากอดีตมาร่วมยุคสมัยในปัจจุบันเป็นต้นมา

ทุนชุมชน

การทำชะลอมเป็นความรู้ที่สืบทอดในอดีตจนถึงปัจจุบัน และเป็นความรู้ที่เรียนรู้ด้วยตนเองได้ แต่ยังขาดการประยุกต์ให้เข้ากับสมัยปัจจุบัน

เครื่องมือวิศวกรสังคม ขั้นที่ 4 ไทม์ไลน์ (TimeLine) “กระบวนการ”

ไทม์ไลน์ “กระบวนการ” ของ.....การทำชะลอม.....

ตำบล.....ศาลเจ้าโรงทอง.....อำเภอ.....วิเศษชัยชาญ.....จังหวัด.....อ่างทอง.....

กระบวนการที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
กระบวนการ	จัดซื้ออุปกรณ์	จัดเตรียมอุปกรณ์	ตัดผ้าตะข่ายให้พอดีกับชะลอม	ออกแบบลวดลายกล่อง	เตรียมกล่องมาใส่ชะลอม	ตัดลิปขึ้น	นำลิปขึ้นมาทำเป็นโบว์	ผูกโบว์และนำมาใส่ถุงตะข่าย	นำชะลอมมาจัดเตรียมใส่กล่อง	นำชะลอมมาใส่กล่อง	ตกแต่งถุงตะข่ายให้สวยงาม	นำตะข่ายที่ทำไว้มาใส่ชะลอม	เช็คความพร้อมของสินค้า	เตรียมส่งออก	ส่งออกเพื่อจำหน่าย
เวลา(นาที)	90 นาที	60 นาที	60 นาที	120 นาที	120 นาที	60 นาที	30 นาที	30 นาที	30 นาที	30 นาที	30 นาที	20 นาที	20 นาที	90 นาที	180 นาที
ต้นทุน(บาท)	370 บาท	0 บาท	10 บาท	0 บาท	5 บาท	5 บาท	0 บาท	0 บาท	0 บาท	0 บาท	50 บาท	0 บาท	0 บาท	50 บาท	0 บาท
แรงงาน(คน)	2	2	2	3	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2

รวมเวลา 880 นาที /ใช้ระยะเวลาในการทำ 2 วัน

รวมต้นทุน 49 บาท

รวมแรงงาน 2คน

เครื่องมือวิศวกรสังคม ขั้นที่ 5

M.I.C. Model เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

1. แผนพัฒนานวัตกรรม จากไทม์ไลน์ “กระบวนการ” ขั้นตอนที่ ขั้นตอนที่ 13.....

เหตุผลที่เลือกขั้นตอนนี้ เพื่อเป็นการเช็คตัวสินค้า และตรวจสอบความเรียบร้อยของสินค้า เพื่อให้ถึงมือของผู้รับได้อย่างสมบูรณ์.....

2. สภาพปัญหา / ที่มาของปัญหา

เนื่องจากตัวชุมชนไม่ได้เป็นที่รู้จักมากนัก และสินค้าภายในชุมชนไม่ได้เป็นที่เผยแพร่มากนัก แต่ผู้คนภายในชุมชนสนใจที่อยากจะทำตัวสินค้าภายในชุมชนให้ได้เผยแพร่ออกไปให้มากกว่าเดิมโดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่และแพ็คเกจใหม่ๆออกมาเพื่อให้ตอบสนองต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป.....

3. วิธีการแก้ปัญหา

(/) Modify : การสลับหรือยุบรวมขั้นตอน ด้วยองค์ความรู้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
ขั้นตอนที่ 6 7 8 และขั้นตอนที่ 9 10.....

(x) Improve : การยกระดับขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ด้วยองค์ความรู้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

(x) Create : การสร้างขั้นตอนเพิ่มเติม ด้วยองค์ความรู้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

4. ผลที่ต้องการ

คือต้องการให้ชุมชนได้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นและเป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้กับชุมชนในการทำสินค้าและบริการต่างๆ.....

5. ในการพัฒนานวัตกรรมครั้งนี้ “ท่าน” ต้องการความช่วยเหลือจากใครบ้าง และอย่างไร

(/) มหาวิทยาลัย (สาขาวิชา / คณะ / หน่วยงาน)

กองพัฒนาศึกษาในเรื่องงบประมาณในการลงพื้นที่ ทำโครงการวิศวกรรมสังคม

.....

.....

(/) หน่วยงานภาครัฐ

องค์กรบริหารส่วนตำบลแหลมฉบังในเรื่องการสื่อการและประชาสัมพันธ์ภายในชุมชนกับชาวบ้าน

.....

() ภาคเอกชน / กลุ่มองค์กร

(/) ภาคประชาชน / ชุมชน / แหล่งเรียนรู้ / วิสาหกิจ

ขอความร่วมมือของสมาชิกภายในชุมชนและสังคมบุคคลภายนอก

.....

.....

() อื่น ๆ ระบุ _____

.....

.....

6. ระยะเวลา

ระยะเวลา 6 เดือน (กุมภาพันธ์-กรกฎาคม 2568).

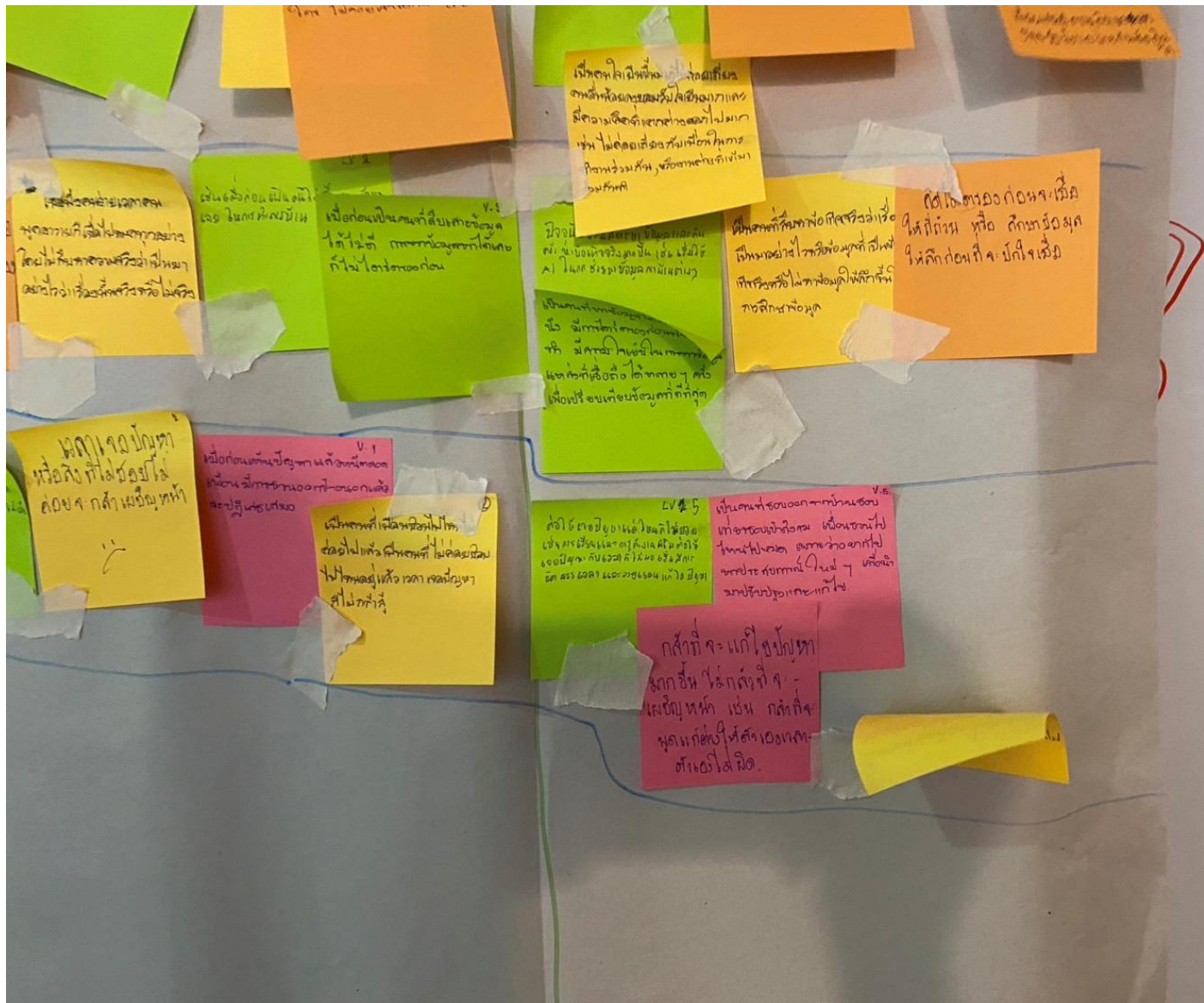
7. งบประมาณ

โครงการ	รายการ	จำนวนเงิน		
โครงการสร้างนวัตกรรมชุมชน สู่การแก้ไขปัญหาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืนด้วยกระบวนการวิศวกรรมสังคม				
1.ค่าตอบแทน	-ค่าวิทยากร (การสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์)	1,200*6 ช.ม	7200 บาท	
	-การสร้างตลาดออนไลน์	600*6 ช.ม	3600 บาท	
2.ค่าอาหาร	-เบรกว่าง	15คน*35 บาท		
			รวม 1,575บาท	
	-อาหารกลางวัน รวมทั้งหมด (3วัน)	20คน*70บาท	รวม 4,200 บาท	
3.ค่ายานพาหนะ	- ค่ารถตู้ 1 คัน (3วัน)		7,500 บาท	
4.ค่าวัสดุ	- ไม้ไผ่สำเร็จรูป	10ก.ก	2,000บาท	
	- เส้นตอก	3,000เส้น	2,000บาท	
	-ขันหรือกะละมัง	20 ใบ	600บาท	
	-มีด/กรรไกร	20 อัน	800บาท	
	-ริบบิ้น	15 ม้วน	300บาท	
	-ป้ายอิงกา	10 อัน	300บาท	
	-กาวแท่ง	10 แท่ง	250 บาท	
	-กล่องใส	300ใบ (ใบละ7บาท)	2,100บาท	
	-เทปใส	15 ม้วน	300 บาท	
	-ปากกาเมจิก (ตราม้า)	5 กล่อง	350 บาท	
	-แบรนเนอร์ 2*2 เมตร	1,500 บาท		
	-ค่าถ่ายทำวิดีโอ	5,000*3วัน บาท		
	รวมทั้งหมด (ห้าหมื่นหนึ่งร้อยบาทถ้วน)		50,100บาท	

SWOT

จุดแข็งและโอกาส	จุดอ่อนและอุปสรรค
- มีส่วนร่วมทุกกิจกรรมและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี - ไม่ใช่อารมณ์ของตนเอง ในการตัดสินใจต่างๆ - สามารถต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน - นักศึกษาได้มีการเรียนรู้การเชื่อมโยงที่เกี่ยวกับทรัพยากร ภูมิ ปัญญาท้องถิ่น และโอกาสในการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ของชุมชน ทำให้เกิดความเข้าใจภาพรวมของชุมชน และข้อจำกัดทำให้สามารถออกแบบและวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความสามารถ - นักศึกษาได้มีการเรียนรู้จากในห้องเรียนและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการลงพื้นที่เพื่อพัฒนาชุมชน - ได้รับการสนับสนุนจากอาจารย์ มหาวิทยาลัย และภาครัฐให้มีทรัพยากรในการลงพื้นที่จริง - นักศึกษาได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่ผ่านการพัฒนาชุมชนและนำไปปรับใช้ในการทำงานภายในอนาคต - นักศึกษาได้สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและเครือข่ายภายในท้องถิ่น เช่น อบต. - ชุมชนได้เปิดโอกาสในกับนักศึกษาในการเข้ามาช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนในดีขึ้น	- นักศึกษายังขาดประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับชุมชน - ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบโครงการ นักศึกษาในแต่ละรุ่น อาจทำให้โครงการขาดความต่อเนื่อง - ขาดความมั่นใจในตนเองเมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ไม่ได้อยู่ในแบบแผน - งบประมาณในการพัฒนาชุมชนมีอยู่อย่างจำกัดจึงทำให้อาจไม่สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด - ความแตกต่างทางอายุ วัฒนธรรม ความเชื่อ ของชุมชนที่ไม่ตรงกับนักศึกษา - ความขัดแย้งหรือไม่เข้าใจระหว่างชาวบ้านกับนักศึกษาหรือนักศึกษากันเอง - ความไม่ต่อเนื่องของโครงการทำให้คุณภาพผลิตภัณฑ์และสินค้าไม่มีมาตรฐาน

ภาคผนวก

อดีต

การดำเนินงาน

LV1
เรื่อง... (text on pink note)

LV2
เรื่อง... (text on pink note)

LV3
เรื่อง... (text on pink note)

LV4
เรื่อง... (text on pink note)

LV5
เรื่อง... (text on pink note)

เพื่อเลือกพัฒนาตาม (หัวข้อที่ขึ้น)

LV1
เรื่อง... (text on pink note)

LV2
เรื่อง... (text on pink note)

LV3
เรื่อง... (text on pink note)

LV4
เรื่อง... (text on pink note)

LV5
เรื่อง... (text on pink note)

การระดับ I/M

LV1
เรื่อง... (text on pink note)

LV2
เรื่อง... (text on pink note)

LV3
เรื่อง... (text on pink note)

LV4
เรื่อง... (text on pink note)

LV5
เรื่อง... (text on pink note)

งานการใด ๆ ให้อ่าง

LV1
เรื่อง... (text on pink note)

LV2
เรื่อง... (text on pink note)

LV3
เรื่อง... (text on pink note)

LV4
เรื่อง... (text on pink note)

LV5
เรื่อง... (text on pink note)

ค่า

LV1
เรื่อง... (text on pink note)

LV2
เรื่อง... (text on pink note)

LV3
เรื่อง... (text on pink note)

LV4
เรื่อง... (text on pink note)

LV5
เรื่อง... (text on pink note)

ใจพัฒนาอย่างเห็น

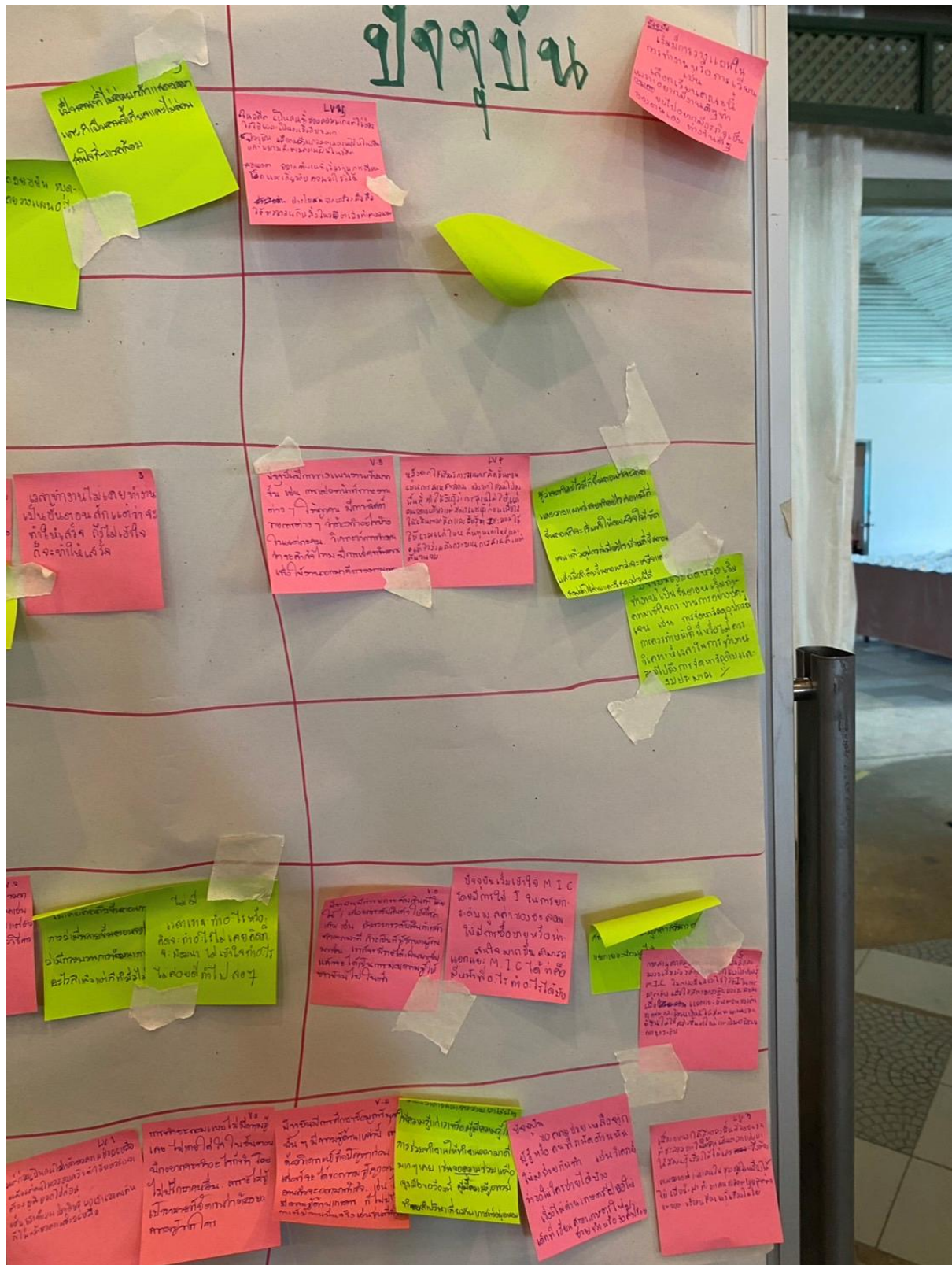
LV1
เรื่อง... (text on pink note)

LV2
เรื่อง... (text on pink note)

LV3
เรื่อง... (text on pink note)

LV4
เรื่อง... (text on pink note)

LV5
เรื่อง... (text on pink note)

ภาพและบรรยากาศ

รายชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันจิรา ดีเลิศ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สิริพร อินทสนธิ์

รายนามักศึกษาลงพื้นที่

1. นายธีรยุทธ์ ผูกกระแสน	คณะวิทยาการจัดการ
2. นางสาวศิริลักษณ์ สายบุญจันทร์	คณะวิทยาการจัดการ
3. นางสาวรัตนมน เกิดสกุล	คณะวิทยาการจัดการ
4. นางสาวชาฎิณี มีพร้อม	คณะวิทยาการจัดการ